

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Nadere verkenning bestuurlijke samenwerking

Kernboodschap

Zoals afgesproken met uw gemeenteraad zijn diverse documenten beschikbaar gekomen over de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) en de mogelijke bestuurlijke toekomst van de gemeenten Wijchen en Druten. Het betreft de evaluatie van de WDW, de beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag en de inwoners- en ondernemerspeiling.

De voor- en nadelen afwegend, komen wij als college tot de conclusie dat het een goed idee is om een draagvlakpeiling te starten naar een mogelijke bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Hiermee versterkt namelijk onder andere de positie in de regio. Ook valt met een bestuurlijke fusie winst te behalen voor de dienstverlening.

Wij adviseren uw raad in dit kader om het college opdracht te geven voor het starten van een verkenning en draagvlakpeiling die kan leiden tot een principebesluit, een wettelijk noodzakelijke stap die aan het einde van het jaar genomen kan worden.

Een eerste stap in de verkenning kan zijn om een informatieve bijeenkomst voor uw raad te beleggen samen met de raad van Wijchen. Dit om zowel de stukken die hiermee verband houden met elkaar te bespreken en te duiden, als om dit proces van verkenning en draagvlakpeiling te bespreken en toe te lichten. Desgewenst kan dan direct na de zomer de opdracht voor de draagvlakpeiling worden verstrekt.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)

Toelichting

Inleiding

Eerder kondigden wij in een informatienota aan uw raad aan dat er verschillende documenten aan u beschikbaar zouden worden gesteld over de Werkorganisatie Druten Wijchen (WDW) en de bestuurlijke toekomst van de gemeenten Wijchen en Druten:

A. *De evaluatie van de WDW*

Hiervan heeft u de informatienota en rapportage ontvangen. Er is een film gemaakt waarin WDW bestuurders en de onderzoeker de rapportage toelichten en door u gestelde vragen over de rapportage beantwoorden. Een deel van de vragen wordt schriftelijk beantwoord. De film is hier te bekijken:

<https://youtu.be/aaW5Mbm3NbM>

- B. *De beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag over een bestuurlijke fusie*
In de week van 11 mei 2020 ontvangt u de beantwoording van deze motie.
- C. *De resultaten van de inwoners- en ondernemerspeiling*
Deze informatienota en rapportage ontvangt u in de week van 11 mei.
- D. *De resultaten van dienstverlening aan het bestuur en regionale kracht i.s.m. kwaliteitspanel*
Deze notitie is begin juni 2020 beschikbaar.
- E. *De begroting 2021 en jaarrekening 2019 van de WDW, inclusief de zienswijze.*
Na 19 mei: toezending van de stukken (begroting, jaarrekening, zienswijze).

Wat zeggen de documenten die er nu liggen over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten Druten en Wijchen en de Werkorganisatie?

Beantwoording van de motie vreemd aan de orde van de dag

Voor de beantwoording van uw motie vreemd aan de orde van de dag hebben we een uitgebreide verkenning gedaan. Daaruit blijkt dat een bestuurlijke fusie tussen beide gemeenten op diverse vlakken voordelen op kan leveren, evenals nadelen. Belangrijkste nadeel is het risico van een grotere afstand tussen bestuur en inwoners. Dit nadeel is te ondervangen met een goed kernenbeleid. Het belangrijkste voordeel is dat de nieuwe gemeente de derde gemeente in de regio wordt qua inwoneraantal. Daarmee kan de nieuwe gemeente aan de regiotafels een steviger positie innemen en zo het inwonersbelang beter behartigen. Ook wordt door een eenduidige aansturing van het ambtenarenapparaat efficiënter gewerkt, wat de dienstverlening ten goede komt.

De evaluatie van de WDW

De onderzoeker concludeert dat er zeker gezien de omstandigheden goede resultaten worden geboekt met de WDW. Er is een goede start gemaakt en een stevig fundament gelegd. Er valt daarnaast aanzienlijke winst te behalen met een volgende stap: een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen. Het werken voor twee besturen zoals dat in de WDW gebeurt, blijkt een complexe constructie waarin veel tijd en energie gaat zitten. Een ontvlechting van de WDW is volgens de onderzoeker een zeer onwenselijke, onverstandige en dure optie. Hij concludeert dat bij een bestuurlijke fusie er nog meer aandacht en energie kan gaan naar een stevige positie in de regio en de dienstverlening.

De resultaten van de inwoners- en ondernemerspeiling

De peiling heeft betrekking op de periode van bijna twee jaar na de start van de WDW. In grote lijnen zijn, ondanks de opbouw van een nieuwe organisatie, de resultaten gelijk gebleven ten opzichte van de uitkomsten in 2018. Als deze resultaten worden afgezet tegen de landelijke benchmarkcijfers blijkt bovendien dat deze zich over het algemeen boven het landelijke gemiddelde begeven. Dit geeft vertrouwen in de toekomst.

De bestuurlijke toekomst speelt, in de samenleving en bij uw raad

In de samenleving wordt het gesprek over de bestuurlijke toekomst volop gevoerd. En ook bij uw raad speelt deze kwestie, getuige het feit dat u de motie vreemd aan de orde van de dag heeft ingediend. Ook een groot aantal van de vragen die u heeft gesteld over de rapportage Evaluatie WDW gaat over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten en de WDW.

Nadere verkenning van de bestuurlijke samenwerking

Als college zijn wij er daarom voorstander van om samen met de raden en inwoners te onderzoeken of wij tot een bestuurlijke fusie tussen de gemeenten Druten en Wijchen kunnen komen.

Het proces

Uw raad is aan zet om het proces te starten door het college een opdracht te geven een draagvlakpeiling uit te voeren. Die opdracht geeft u bij voorkeur direct na de zomer, op basis van een door ons voorbereide notitie. Op basis van de opgehaalde gevoelens, kunnen de volgende drie belangrijke wettelijke besluiten worden genomen:

- Het principebesluit (eind 2020)
In het Principebesluit komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:
 - *Wil de gemeente tot herindeling overgaan?*
 - *Wanneer is de beoogde datum van herindeling?*
 - *Aan welke samenstelling wordt gedacht?*
 - *Op welke wijze wordt de herindelingsprocedure ingericht?*
- Het besluit over het herindelingsontwerp
Hierin wordt de noodzaak van de herindeling en de samenstelling van de betrokken gemeenten onderbouwd. Bepalend hierbij zijn de criteria uit het Beleidskader van het ministerie van BZK.
Een ieder kan zijn zienswijze over het ontwerp kenbaar maken aan het college van B&W.
- Het besluit over het herindelingsadvies
De zienswijzen, inclusief de reactie van de colleges van B&W hierop, worden verwerkt in het herindelingsadvies of als bijlage bijgevoegd en vervolgens naar Gedeputeerde Staten gestuurd.

Elk van deze besluiten is voor uw raad een go / no go moment in het proces.

Informatieve bijeenkomst

Gezien het belang, de impact en de complexiteit van een bestuurlijke fusie vinden wij het belangrijk dat de raden, gezamenlijk en op een informerende en informele manier, met elkaar een beeld krijgen van wat dit proces inhoudt en welke gedachten en ideeën hierover leven.

De volgende zaken kunnen tijdens zo'n bijeenkomst aan de orde komen:

Bespreking van de stukken:

- De evaluatie van de WDW
- De moties vreemd aan de orde van de dag
- De beantwoording van de moties

Het proces op weg naar een bestuurlijke fusie:

- De intenties van de twee colleges
- Het stappenplan
- De drie formele momenten waarop de raad besluit
- De draagvlakpeiling
- Uw suggesties omtrent de eigen betrokkenheid en sturing tijdens de te nemen stappen

- De financiële effecten

Ten behoeve van dit laatste punt vragen wij de provincie nu om een doorlichting te doen van de financiële stand van zaken van Druten en Wijchen en de effecten van een bestuurlijke fusie. Deze financiële scan is dan tijdig beschikbaar voor de radenbijeenkomst en kan tijdens de informatiebijeenkomst besproken worden.

Ook kunnen ervaringen met fusieprocessen elders in Nederland ingebracht worden in deze bijeenkomst.

Deze radenbijeenkomst zou begin juli 2020 plaats kunnen vinden. Theater 't Mozaïek in Wijchen biedt hier de faciliteiten voor met inachtneming van de coronamaatregelen.

Gevolgen

Door het organiseren van een gezamenlijk bijeenkomst vóór de zomer krijgt uw raad de gelegenheid een beeld te creëren van het proces van het traject naar een bestuurlijke fusie tussen Druten en Wijchen, de betrokkenheid van inwoners, en uw eigen rol daarin. Ook kunt u met elkaar delen wat u bezighoudt in dit traject. Op basis daarvan kunt u desgewenst besluiten opdracht te geven tot het starten van een draagvlakpeiling (na de zomer) en mogelijke verdere stappen te zetten zoals het nemen van een principebesluit (voor het einde van het jaar).

Via een draagvlakpeiling kunt u datgene wat inwoners vinden en voelen, meenemen in een herindelingsontwerp. Daarbij is het van groot belang om inwoners goed te informeren over de mogelijkheden en gevolgen van een bestuurlijke herindeling. En om van meet af aan duidelijk te zijn over wat u gaat doen met wat inwoners aanreiken over een mogelijke bestuurlijke fusie, zodat de verwachtingen helder zijn. Het uiteindelijke besluit is aan u als raden. Door dit zoveel mogelijk een gezamenlijk proces te maken, wordt het ook zoveel mogelijk een gezamenlijk besluit.

Communicatie

Als het gaat over een mogelijke bijeenkomst voor uw raad, communiceren we daarover op de gebruikelijke wijze. Bij mogelijke vervolgstappen is, gezien het belang en de impact daarvan, een transparante en zorgvuldige communicatie in de breedte, aan en met alle betrokkenen, essentieel in dit traject. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, maar ook regionale samenwerkingspartners waaronder andere overheden en uiteraard medewerkers van de WDW moeten worden meegenomen in te zetten stappen. Daartoe stellen wij een heldere en complete communicatieaanpak op.

Uitvoering of Vervolgstappen

In overleg met de griffies wordt een informele informatieve bijeenkomst voor de raden van Druten en Wijchen ingepland.

Geheimhouding:

Niet van toepassing